

1. Cel i zakres I rundy warsztatowej.

Celem I rundy warsztatowej było **wyznaczenie miejsc „metropolitalnych”**. Zadaniem uczestników była **identyfikacja elementów ważnych dla obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Wrocławia** w obszarach tematycznych dotyczących planowania przestrzennego.

Praca nad tematami odbywała się w grupach, przy pomocy map przygotowanych przez organizatorów. Każdy z uczestników spotkania miał możliwość wskazania swoich propozycji we wszystkich zagadnieniach. Praca w grupach wspomagana była przez opiekunów merytorycznych, pracowników Instytutu Rozwoju Terytorialnego.

Wskazywane miejsca musiały charakteryzować się przede wszystkim znaczeniem ponadlokalnym, czyli o zasięgu oddziaływania wykraczającym poza obszar jednej gminy. W tym zadaniu **uczestnicy nie brali pod uwagę miasta Wrocławia**, ponieważ kumuluje ono miejsca ważne dla całego obszaru funkcjonalnego jako jego rdzeń.

2. Efekty prac.

Efektom I rundy warsztatowej są mapy ze wskazanymi miejscami „metropolitalnymi” dla każdej z grup tematycznych wraz z opisami zaproponowanych i zlokalizowanych na mapie miejsc. W wyniku prac powstał ranking miejsc ważnych w przestrzeni obszaru w poszczególnych zagadnieniach.

2.1. Mieszkalnictwo

Przy wskazywaniu miejsc o charakterze „metropolitalnym” pod względem mieszkalnictwa kierowano się zasadą, aby obszary te miały rangę ważnych, prestiżowych i najsilniej rozwijających się obszarów mieszkaniowych.

Szczególne znaczenie pod względem rozwoju tej funkcji przypisano miastom pozostającym w ścisłych powiązaniach z Wrocławiem, tj.: Kąty Wrocławskie, Trzebnica, Oleśnica i Oława. Wskazano również Oborniki Śląskie, Siechnice i Środę Śląską. Należy jednak zauważyć, że uczestnicy warsztatów najczęściej lokalizowali ważne obszary mieszkaniowe w bezpośrednim sąsiedztwie Wrocławia, rozmieszczając je w sposób rozproszony w kierunku wschodnim i południowym od granic miasta.

2.2. Usługi publiczne

W tym temacie pod uwagę wzięto przede wszystkim usługi o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu: oświaty, zdrowia, kultury, administracji, bezpieczeństwa.

Oceniono, że najistotniejsza dla obszaru funkcjonalnego baza usług publicznych znajduje się w Trzebnicy, gdzie świadczone są przede wszystkim usługi z zakresu zdrowia (specjalistyczny szpital), oświaty, kultury (sanktuarium Św. Jadwigi) oraz administracji. Pod tym względem wysoko oceniono również Oławę oraz Oleśnicę. Ważnym ośrodkiem usługowym jest również Świdnica, która oprócz oferty usług kulturalnych i edukacyjnych dla wrocławskiego obszaru funkcjonalnego, spełnia również ważne funkcje administracyjne dla aglomeracji wałbrzysko-świdnickiej. Duże znaczenie dla analizowanego obszaru mają także usługi publiczne z zakresu kultury, administracji i zdrowia zlokalizowane w Środzie Śląskiej.

2.3. Usługi komercyjne

Pod kątem ponadlokalnego oddziaływania ocenione zostały najważniejsze miejsca koncentracji usług komercyjnych związanych z handlem, gastronomią, bazą noclegową, sportem i rekreacją, rozrywką oraz finansami. Miejscem, gdzie najintensywniej lokalizowane są usługi z zakresu handlu i gastronomii są Bielany Wrocławskie. Z kolei największa koncentracja usług z zakresu sportu i rekreacji oraz noclegowych obiektów turystycznych wskazana została przede wszystkim w Miliczu, Sobótce i Trzebnicy. Pod tym względem wyróżniony został również Dzierżonów, któremu przypisano także dobry stan wyposażenia w usługi handlu i kultury. Rolę ważnego ośrodka usług handlu i gastronomii oraz sportu i rekreacji pełnią Oleśnica i Oława, przy czym w Oławie podkreślono dodatkowo szeroką ofertę usług finansowych. Natomiast wskazane w Wałbrzychu usługi komercyjne o znaczeniu ponadlokalnym związane są przede wszystkim z handlem i bazą noclegową, powiązaną z ofertą turystyczną tego miejsca. Ze względu na rozwiniętą i dobrze funkcjonującą bazę sportowo-rekreacyjną wyróżniono również Środę Śląską.

2.4. Turystyka i rekreacja

W zakresie turystyki i rekreacji wskazano tereny rekreacji codziennej i weekendowej, obiekty sportowe i turystyczne o znaczeniu ponadlokalnym, np.: aquaparki, pola golfowe, lotniska sportowe i porty.

Najczęściej typowanym obszarem jest Dolina Baryczy, w tym Milicz wraz ze stawami milickimi jako teren rekreacyjny z bogatą ofertą szlaków kajakowych, konnych i rowerowych. Szczególnie cennym i charakterystycznym pod względem turystyki i rekreacji miejscem jest Sobótka z Masywem Ślęży i ofertą turystyczną. Wyróżniono również zbiornik wodny w Mietkowie jako miejsce o wysokich walorach przyrodniczych i rekreacyjnych, szczególnie pod względem możliwości uprawiania sportów wodnych – Ośrodek Sportów Wodnych i Rekreacji w Borzygniewie. Często wskazywanym obszarem są także Góry Sowie oraz sztolnie walimskie. W zakresie turystyki uczestnicy zwrócili uwagę na walory kulturowe miejsc i obiektów zlokalizowanych na analizowanym terenie, dlatego też wskazano Lubiąż (pocysterski zespół klasztorny) oraz Trzebnicę, gdzie oprócz szlaku cysterskiego oraz sanktuarium Św. Jadwigi, wyróżniono również walory przyrodnicze Wzgórz Trzebnickich oraz trasy rowerowe na tym terenie. Pod względem istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej w rankingu wysoko oceniono Środę Śląską i funkcjonujący w tym mieście aquapark. Miejscem o dużym znaczeniu dla całego obszaru funkcjonalnego jest również Strzelin oraz teren Wzgórz Trzebnickich z trasami turystycznymi, w tym szlakami rowerowymi.

2.5. Środowisko przyrodniczo-kulturowe

Przy wyborze najważniejszych miejsc wzięto pod uwagę przyrodnicze obszary chronione (parki krajobrazowe i inne cenne przyrodniczo), a także dziedzictwo kulturowe o dużym znaczeniu dla obszaru metropolitalnego (cenne zespoły i obiekty zabytkowe).

Spośród wskazanych lokalizacji jednoznacznie pod tym względem wyróżniają się obszar Doliny Baryczy ze stawami milickimi oraz Ślęzański Park Krajobrazowy z Masywem Ślęży. Wysoko ocenione zostały walory kulturowe obiektów zabytkowych w Świdnicy i odbywające się tam wydarzenia kulturalne. Pod względem przyrodniczym wyróżniono również Dolinę Bystrzycy i zbiornik wodny w Mietkowie objęty specjalną formą ochrony w ramach sieci obszarów Natura 2000. Wysoko oceniono walory przyrodnicze Wzgórz Strzelińskich oraz zasoby geologiczne tego terenu. Jako ważny pod względem zasobów przyrodniczych i kulturowych uznany również został teren Gór Sowich wraz z Wałbrzychem wyróżniającym się pozostałościami po II wojnie światowej licznymi budowlami fortyfikacyjnymi.

2.6. Transport

Wskazane miejsca dotyczą ważnych węzłów komunikacyjnych, które integrują różne formy transportu, a także centrów logistycznych.

Bezspornie najważniejszym w skali obszaru funkcjonalnego węzłem drogowym oraz centrum logistycznym jest połączenie autostrady A4 z drogą krajową nr 8 w Bielanach Wrocławskich. Jako kolejne wskazane zostało połączenie drogowe autostrady A4 z Kątami Wrocławskimi wraz z rozwiniętą na tym terenie bazą logistyczną. Wyróżniono również znaczenie Brzegu Dolnego, w tym mostu na Odrze jako ważnego połączenia drogowego stanowiącego część obwodnicy aglomeracyjnej Wrocławia, a także funkcjonującego terminalu kontenerowego. Oleśnicę i Oławę wskazano jako ważne węzły drogowe i kolejowe. Kluczowym węzłem drogowym jest również połączenie drogi ekspresowej S8 z łącznikiem Długołęka w okolicach Ramiszowa (Węzeł Pawłowice). Natomiast funkcję istotnego węzła kolejowego dla analizowanego obszaru pełni Jaworzyna Śląska.

3. Podsumowanie

Najczęściej identyfikowanym miejscem „metropolitalnym” jest Milicz, który pod względem walorów przyrodniczych oraz turystycznych szczególnie mocno dominuje w przestrzeni analizowanego obszaru. Najważniejszym węzłem transportowym koncentrującym jednocześnie szereg usług o charakterze komercyjnym są Bielany Wrocławskie. Natomiast w zakresie usług publicznych najczęściej wskazano miasto Trzebnicę, jako ważny ośrodek usług zdrowia, oświaty i kultury. Najintensywniej rozwijające się obszary mieszkaniowe wskazane zostały nie tylko w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Wrocławia na wschód i południe od jego granic, lecz także w ośrodkach miejskich, takich jak Trzebnica, Oleśnica oraz Kąty Wrocławskie.

Na podstawie wyników tego zadania zweryfikowana została lokalizacja miejsc specyficznych dla wrocławskiego obszaru funkcjonalnego, co jest również wskazaniem do szczególnego przyjrzenia się cechom tych miejsc w pracach nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa, w tym przede wszystkim przy określaniu zasięgu oddziaływania obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Wrocławia i opracowywaniu zasad jego zagospodarowania.